

**Natuuronderzoek Asselseweg 35,
Kootwijk**

12 juli 2017

**Natuuronderzoek Asselseweg 35,
Kootwijk**

Natuuronderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Verantwoording

Titel	Natuuronderzoek Asselseweg 35, Kootwijk
Opdrachtgever	Bbo planontwikkeling
Projectleider	Suzanne Swenne
Auteur(s)	Rob Jansen
Tweede lezer	Luc Bruinsma, senior adviseur
Uitvoering veldwerk	Rob Jansen
Projectnummer	1247646
Aantal pagina's	29 (exclusief bijlagen)
Datum	12 juli 2017
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Meten, Inspectie & Advies
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon +31 57 06 99 911

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Kenmerk R001-1247646JJA-evp-V01-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding	9
1.1 Doel	9
1.2 Wetgeving	9
1.3 Te beschouwen onderdelen Wnb.....	9
1.4 Werkwijze	10
2 Situatie en beoogde ontwikkeling	11
2.1 Huidige situatie	11
2.2 Beoogde ontwikkeling	12
3 Gebiedsbescherming	14
3.1 Natura 2000-gebieden.....	14
3.1.1 Bescherming	14
3.1.2 Gebiedsbeschrijving	14
3.1.3 Methode toetsing	15
3.1.4 Habitattypen	16
3.1.5 Habitatrichtlijnsoorten	17
3.1.6 Vogelrichtlijnsoorten	17
3.1.7 Conclusie.....	18
3.2 Natuurnetwerk Nederland	19
3.2.1 Bescherming	19
3.2.2 Gebiedsbeschrijving	20
3.2.3 Methode toetsing effecten	20
3.2.4 Conclusie.....	21
4 Soortenbescherming	22
4.1 Beschermingsregime en bepalingen	22
4.2 Vrijstellingen	22
4.3 Zorgplicht.....	22
4.4 Literatuuronderzoek	23
4.5 Effecten	23
4.5.1 Grondgebonden zoogdieren.....	23
4.5.2 Vleermuizen	24
4.5.3 Broedvogels	24

4.5.4	Reptielen	25
4.5.5	Vlinders en overige ongewervelden	25
5	Conclusies en aanbevelingen	26
6	Literatuur.....	28

1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over het doel van de toetsing, de relevante natuurwetgeving, de wijze van kwaliteitsborging en de te hanteren uitgangspunten voor toetsing.

1.1 Doel

In opdracht van Bbo Planontwikkeling heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet natuurbescherming voor de herontwikkeling van het huidige paardensportcentrum door uitbreiding met recreatie. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen kunnen worden verleend. In de rapportage worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming (hierna te noemen Wnb) zijn van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing/vergunning nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?
- Wat betekent dit voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan?

1.2 Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (hierna te noemen “Wnb”) in werking. De Wnb is het nieuwe wettelijke stelsel voor natuurbescherming en vervangt drie tot dan bestaande wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet.

Het beschermingsregime gaat uit van het “nee, tenzij-principe”. Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen in de Wnb voor bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden altijd gelden. Het afwijken hiervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Gelderland is het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning, ontheffing of vrijstelling.

1.3 Te beschouwen onderdelen Wnb

De gebieden- en soortenbescherming zijn onderdelen waarop getoetst moet worden. Voor de bescherming van gebieden is toetsing aan Natura 2000-doelen van belang. Gebiedsbescherming wordt ook gewaarborgd onder de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro). Daarom is het NNN (Natuurnetwerk Nederland) ook van toepassing. De bescherming van houtopstanden is niet van belang, omdat er slecht enkele niet-inheemse bomen op een erf worden gekapt.

1.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data (zie ook hoofdstuk 5)
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- Natuurkaart van Tauw (www.tauw.nl/ecoviewer)
- Een oriënterend veldbezoek op 4 april 2017

Het doel van de literatuurstudie is om na te gaan welke beschermde soorten en gebieden in of in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. De ecooloog controleert tijdens het oriënterende veldbezoek of de locatie voldoet aan eisen die soorten aan hun leefomgeving stellen. Ook kijkt de ecooloog naar aanwijzingen van de aanwezigheid (zichtwaarnemingen en sporen van terreingebruik, zoals hopen, uitwerpselen, haren, prooi- of voedselresten).

2 Situatie en beoogde ontwikkeling

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de huidige situatie, het voorgenomen plan en de uit te voeren werkzaamheden.

2.1 Huidige situatie

Figuur 2.1 toont de ligging van het plangebied. Het gaat om een Paardensportcentrum aan de Asselseweg 35 in Kootwijk, Gelderland. Op deze locatie is naast een paardensportcentrum een recreatieterrein voor chalets en caravans met een vaste staplaats aanwezig. Het paardensportcentrum bestaat uit meerder opstallen, waaronder enkele stallen, berging en een kantine. Daarnaast heeft de eigenaar er een woning. Ten oosten van de opstallen, het plangebied, is het terrein ingericht als recreatiegebied met vaste staanplaatsen. Er zijn diverse caravans en huisjes aanwezig die veelal in gebruik zijn door vaste bezoekers. Naast deze caravans beschikt dit gedeelte nog over twee weilanden die in gebruik zijn voor paarden. De caravans staan in het boomrijke gedeelte en aan de noord en noordostrand van het plangebied. Ten westen van de opstallen is een deel ingericht als grasland voor het gebruik van diverse evenementen. Het betreft een groot open gebied van enkele hectares midden in het overige bosgebied. Figuur 2.2 geeft een sfeerimpressie van het gebied.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (GIS-kaart)

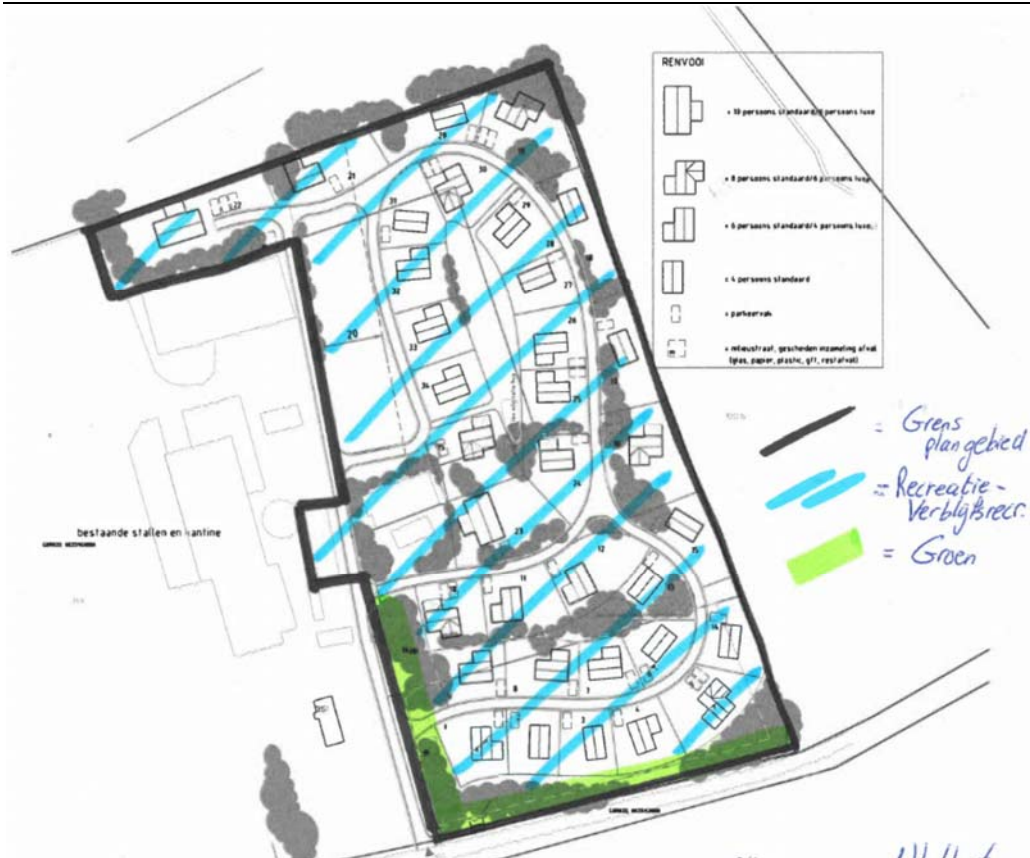
Figuur 2.2 Impressie van het plangebied

Boven: noordelijke deel plangebied

Onder: zuidelijke deel plangebied

2.2 Beoogde ontwikkeling

De ontwikkeling bestaat uit het omvormen van de paardenweides naar vaste staanplaatsen voor verblijfsrecreatie. Op het recreatieterrein worden 44 recreatie-eenheden geplaatst, waarvan 35 recreatiechalets en 9 grondgebonden 4-, 6- of 8-persoons recreatiebungalows. Daarnaast worden voor de inpassing van het plan mogelijk enkele niet-inheemse soorten (fijnspar, conifeer, laurier) gekapt nabij de paardenweides. Ook worden enkele bomen en struiken aangeplant om zo een betere afscheiding met de Asselseweg in het zuiden te creëren en ook daarmee het plan landschappelijk in te passen.

Figuur 2.3 De beoogde ontwikkeling

3 Gebiedsbescherming

In dit hoofdstuk volgt de toetsing aan de gebiedenbescherming onder de Wnb en de Wro, evenals aan houtopstanden onder de Wnb

3.1 Natura 2000-gebieden

3.1.1 Bescherming

In de Wnb zijn bepalingen opgenomen voor de bescherming van Natura 2000-gebieden. Het is verboden zonder vergunning plannen te realiseren die verslechtering van de kwaliteit van habitats van instandhoudingsdoelen tot gevolg kunnen hebben (artikel 2.7). Dit geldt ook als de uitbreiding van het recreatieterrein aan de Asselseweg 35, Kootwijk een significant verstorend effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen.

In dat geval is het noodzakelijk om een passende beoordeling te maken van de gevolgen voor het gebied rekening houdend met de instandhoudingsdoelen van dat gebied. Alleen als uit de passende beoordeling zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast, kan het plan worden vastgesteld, of een vergunning worden verleend.

De wijze van toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden blijft gelijk aan de werkwijze, die is gebruikt onder de Natuurbeschermingswet 1998. Dit houdt in dat bij elke toetsing dient te worden bepaald of significante effecten op voorhand zijn uitgesloten of dat mogelijk verslechtering of significante verstoring optreedt.

3.1.2 Gebiedsbeschrijving

Figuur 3.1 geeft de ligging van het plangebied weer ten opzichte van het Natura 2000-gebied "De Veluwe". Hierin is te zien dat het plangebied gedeeltelijk als Natura 2000-gebied is aangewezen en verder eraan grenst.

De hooggelegen Veluwe is kenmerkend door droge vegetatietypen bos, heide, stuifzanden en daarnaast natte heide en vennen. De dynamiek van het landschap in hoogte en ruimtelijke variatie in habitattypen maakt het gebied uniek (ministerie van EZ, 2017).

Het Natura 2000-gebied Veluwe is als zodanig aangewezen vanwege de aanwezigheid van kwalificerende habitattypen, habitatsoorten (Habitatrichtlijn) en broedvogelsoorten (Vogelrichtlijn).

De gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van deze kwalificerende habitatsoorten en broedvogelsoorten zijn beschreven in instandhoudingsdoelstellingen.

Figuur 3.1 Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura2000-gebieden

3.1.3 Methode toetsing

In deze paragraaf wordt bepaald of het optreden van negatieve effecten al dan niet met zekerheid kan worden uitgesloten (www.tauw.nl/natuurwetgeving). De vraag over deze zekerheid wordt beantwoord via een oriënterende toets. Hiertoe is in kaart gebracht voor welke habitattypen of soorten het Natura 2000-gebied een bijzondere waarde heeft en wat de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied zijn.

Op basis van de bij Tauw aanwezige expertise en beschikbare literatuur wordt een uitspraak gedaan of het optreden van al dan niet significante effecten kan worden uitgesloten. Is er met zekerheid geen sprake van negatieve effecten op het Natura 2000-gebied, dan is geen vergunning noodzakelijk.

Wanneer uit de voortoets blijkt dat effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet zijn uit te sluiten, dan is een passende beoordeling noodzakelijk, eventueel gevolgd door een vergunningprocedure. Uit de passende beoordeling dient te blijken welke instandhoudingsdoelstellingen in welke mate worden geschaad. Dat is echter geen onderdeel van deze rapportage.

3.1.4 Habitattypen

Binnen het Natura 2000-gebied Veluwe zijn habitattypen aanwezig met een instandhoudingsdoelstelling. Het Natura 2000-deel in het plangebied heeft geen aangewezen habitattypen, daarom zijn directe effecten op habitattypen uitgesloten. Habitattypen zijn niet gevoelig voor indirecte effecten zoals geluid, licht en optische verstoring en daarom zijn naast directe effecten ook indirecte effecten uitgesloten. Stikstofdepositie zou wel een effect kunnen hebben op habitattypen. Stikstofemissies van het plan zijn berekend in Aerius en kwamen uit op een depositie kleiner dan 0,05 mol/ha/jaar (Tauf, 2016). Dit betekent dat er geen habitattypen zijn waarvan de kritische depositiewaarde wordt overgeschreden door het plan. Daardoor heeft het plan geen directe en indirecte effecten op habitattypen met een instandhoudingsdoelstelling. Het effect op habitattypen is daarom beoordeeld als neutraal.

Tabel 3.1 Habitattypen met een instandhoudingsdoelstelling in het Natura 2000-gebied Veluwe

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H2310 - Stui fzandheiden met struikhei	--	>	>
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	-	=	=
H2330 - Zandverstuivingen	--	>	>
H3130 - Zwakgebufferde vennen	-	=	=
H3160 - Zure vennen	-	=	>
H3260A - Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	-	>	>
H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	>
H4030 - Droge heiden	--	>	>
H5130 - Jeneverbesstruwelen	-	=	>
H6230 - *Heischrale graslanden	--	>	>
H6410 - Blauwgraslanden	--	>	>
H7110B - *Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	>	>
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	=	=
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	>	>
H7230 - Kalkmoerassen	--	=	=
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst	-	>	>
H9190 - Oude eikenbossen	-	>	>
H91E0C - *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	>

3.1.5 Habitatrichtlijnsoorten

Binnen het Natura 2000-gebied Veluwe zijn habitatrichtlijnsoorten aangewezen met een instandhoudingsdoelstelling. Binnen het plangebied is hiervan uitsluitend de keversoort vliegend hert van toepassing. De overige soorten zijn dusdanig aan water verbonden dat deze niet in of nabij het plangebied voorkomen. Effecten van het plan op instandhoudingsdoelstellingen voor deze soorten zijn daarmee bij voorbaat uitgesloten.

Vliegend hert is een keversoort die sterk afhankelijk is van eikenbomen, en voornamelijk rottend eikenhout voor de larven. Op het terrein zijn eikenbomen aanwezig, maar deze worden bij het voornemen niet gekapt. Zodoende verandert er niets aan het habitat voor vliegend hert. Daarnaast betreft het plangebied een dermate klein oppervlakte (0,7 hectare) vergeleken met de totale omvang van het Natura 2000-gebied Veluwe dat dit geen effect heeft op de populatie vliegende herten in de omgeving en de Veluwe als totaal.

Een effect door een toename van recreatief gebruik van de omgeving is beperkt. Het aantal recreatieve verblijven is beperkt en is een minimale relatieve toename met het bestaande toerisme op de Veluwe. Daarnaast is het grootste deel van de recreatie met het terrein verbonden. De meeste recreanten komen namelijk voor de paardenrecreatie, waarbij ze deel nemen aan diverse activiteiten zoals evenementen. De recreatieve toename naar de omgeving toe is daarmee al beperkt.

Tabel 3.2 Habitatsoorten met een instandhoudingsdoelstelling in het Natura 2000-gebied Veluwe

Habitatsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling van omvang leefgebied	Doelstelling van kwaliteit leefgebied	Doelstelling van populatie
H1042 - Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>
H1083 - Vliegend hert	-	>	>	>
H1096 - Beekprik	--	>	>	>
H1163 - Rivierdonderpad	-	>	=	>
H1166 - Kamsalamander	-	=	=	=
H1318 - Meervleermuis	-	=	=	=
H1831 - Drijvende waterweegbree	-	=	=	=

3.1.6 Vogelrichtlijnsoorten

Binnen het Natura 2000-gebied Veluwe zijn broedvogelsoorten aangewezen met een instandhoudingsdoelstelling. Binnen het plangebied en de directe omgeving is geen geschikt habitat aanwezig voor de soorten ijsvogel, boomleeuwerik, duinpieper, roodborsttapuit, tapuit en grauwe klauwier. Deze soorten zijn niet in het plangebied te verwachten en zijn ook niet van het plangebied afhankelijk. Effecten van het voornemen op instandhoudingsdoelstellingen voor deze soorten zijn daardoor bij voorbaat uitgesloten en dus neutraal.

Op overige soorten (wespandief, nachtzwaluw, draaihals en zwarte specht) is een effect beperkt tot foerageergebied. Gezien de aanwezige activiteit door paardensport en de ligging langs de Asselseweg is het plangebied niet geschikt voor de soorten als verblijfplaats. Het grootste deel van de 0,7 hectare is ingericht als paardenweide. Dit is geen of hooguit zeer marginaal foerageergebied voor nachtzwaluw, wespandief, draaihals en zwarte specht. Door het huidige gebruik en de bestaande verstoring door recreatief gebruik is het terrein niet van belang voor de genoemde soorten. Het omzetten van het plangebied van paardenweide naar recreatieterrein zal daarom geen effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten.

Recreatie naar de rest van de Veluwe is minimaal, zoals beschreven in paragraaf 3.1.6. Daarnaast beweegt het recreatief verkeer zich hoofdzakelijk via de bestaande paden. Een toename van verstoring op de Veluwe wordt daarom uitgesloten. Het effect van het plan op instandhoudingsdoelstellingen van broedvogelsoorten is daarom beoordeeld als neutraal.

Tabel 3.3 Broedvogelsoorten met een instandhoudingsdoelstelling in het Natura 2000-gebied Veluwe

Broedvogelsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie
A072 - Wespandief	+	=	=	100
A224 - Nachtzwaluw	-	=	=	610
A229 - IJsvogel	+	=	=	30
A233 - Draaihals	--	>	>	(her)vestiging
A236 - Zwarte Specht	+	=	=	400
A246 - Boomleeuwerik	+	=	=	2400
A255 - Duinpieper	--	>	>	(her)vestiging
A276 - Roodborsttapuit	+	=	=	1100
A277 - Tapuit	--	>	>	100
A338 - Grauwe Klauwier	--	>	>	40

3.1.7 Conclusie

Op basis van bovenstaande paragrafen is vastgesteld dat de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Veluwe niet worden aangetast. Negatieve effecten als gevolg van de beoogde ontwikkeling zijn er namelijk niet. Daarom is het niet noodzakelijk een vergunning aan te vragen bij het bevoegd gezag. In tabel 5.1 is een samenvatting opgenomen van de voortoets.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

3.2.1 Bescherming

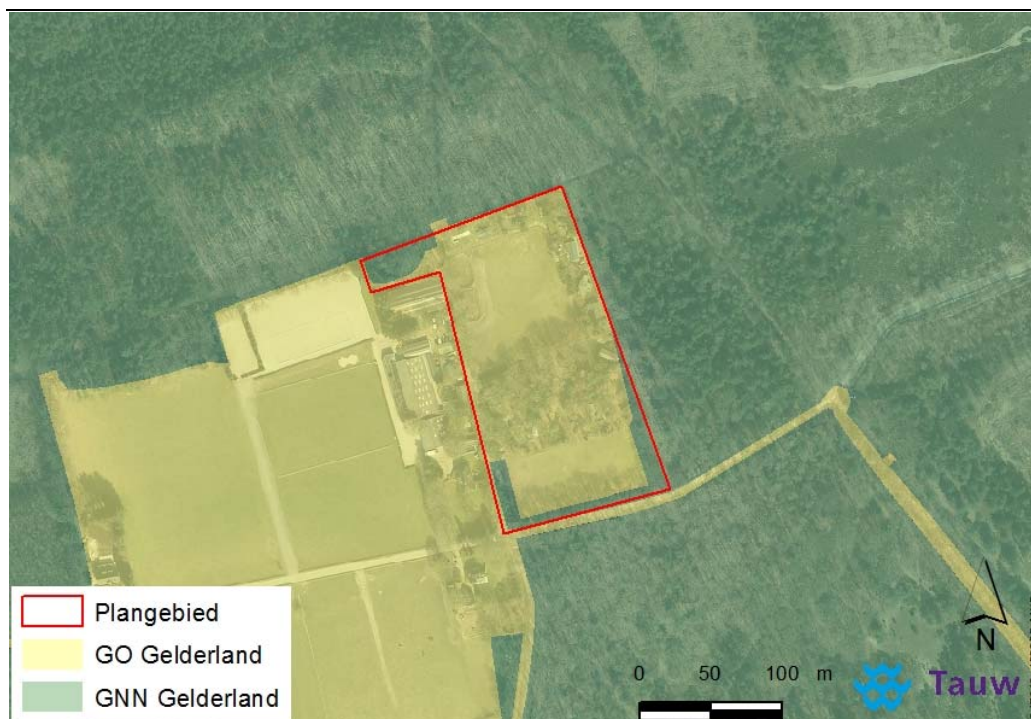
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) is een netwerk van natuurgebieden waarmee de biodiversiteit behouden en versterkt wordt. Planten en dieren kunnen zich van het ene naar het andere gebied verplaatsen. Soorten raken hierdoor niet geïsoleerd en hebben dus minder kans op uitsterven. De NNN is planologisch beschermd via de Wro en is opgenomen in de provinciale omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2016) en bestemmingsplannen van de gemeente. In Gelderland bestaat het NNN uit het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone.

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het Gelders Natuurnetwerk is provinciaal beschermd gebied wat vergelijkbaar is met de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het Gelders Natuurnetwerk maakt deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het NNN is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Nederland, wat gericht is op het verbinden van leefgebieden om zo een zo hoog mogelijke biodiversiteit te kunnen realiseren. Belangrijk zijn de kernkwaliteiten, die bestaande natuurwaarden en condities beschermen. Ook zijn er ontwikkelingsdoelen. Het Gelders Natuurnetwerk is beschermd door planregels in de Omgevingsverordening Gelderland, december 2016 (Gelderland, december 2016, vastgesteld op 1 maart 2017). Hierin is beschreven dat er in bestemmingsplannen binnen het Gelderse Natuurnetwerk geen nieuwe functies mogelijk mogen worden gemaakt, tenzij er geen reële alternatieven zijn of er sprake is van een groot openbaar belang. Als dit niet het geval is, dan moeten negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied zo veel mogelijk worden beperkt, en moeten overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd. Uitbreiding van bestaande functies kan alleen indien aangetoond wordt dat de kernkwaliteiten van het gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo worden versterkt en deze versterking gelijktijdig planologisch verankerd is.

Groene ontwikkelingszone (GO)

De bescherming van de Groene ontwikkelzone is vergelijkbaar met die van het Gelders Natuurnetwerk, met als verschil dat er in plaats van in principe wel nieuwe kleinschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt worden, mits de kernkwaliteiten in het gebied per saldo substantieel worden versterkt. Voor uitbreiding geldt dat bestaande functies mogen uitbreiden mits de kernkwaliteiten, in hun onderlinge samenhang, per saldo niet significant worden aangetast en dit gelijktijdig planologisch verankerd is. Deze bescherming is dus iets minder strikt dan die van het Gelders Natuurnetwerk.

Figuur 3.2 Ligging van het plangebied ten opzichte van GNN en GO

3.2.2 Gebiedsbeschrijving

Figuur 3.2 geeft de ligging van het plangebied weer ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland. Hierin ligt het grootste deel in het GO en een klein deel in het GNN.

3.2.3 Methode toetsing effecten

Bij een ruimtelijke ingreep in het NNN is het bepalen van effecten noodzakelijk, aldus de Omgevingsverordening Gelderland, 2.7.1.2, Ruimte, Natuur en Landschap, Beschermingsregime Gelders Natuurnetwerk, uitbreiding, lid 1. Onder lid 2 van hetzelfde artikel wordt echter gesteld dat lid 1 niet geldt voor uitbreidingen van recreatiebedrijven genoemd in de tabel Groei locaties, waaronder het plangebied valt. Hiervoor gelden enkele voorwaarden, waaraan het plan voldoet.

Voor dit plan is het daarom niet noodzakelijk te toetsen aan het GNN. Een dergelijke uitzondering lijkt niet van toepassing op het GO. Wij adviseren hierover in overleg te treden met de Provincie. Indien de Provincie het GO wel van toepassing acht, geldt het volgende:

Artikel 2.7.2.2 van de Omgevingsverordening Gelderland (2015) stelt dat de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, in onderlinge samenhang gezien, per saldo substantieel versterkt moeten worden en dat deze versterking gelijktijdig moet worden vastgesteld in een bestemmingsplan (een uitbreiding van meer dan 30% van de bestaande functie).

Om hieraan te voldoen moeten maatregelen getroffen worden om de landschappelijke inpassing van het plan zodanig te realiseren dat het een winst oplevert voor de natuur en de ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GO. Hierin is de meeste winst te behalen in de ontwikkeling van structuurrijke overgangen van bosranden naar open stukken (paden en terrein rondom de recreatiewoningen). Door de aanplant hiervan is de overgang van bos naar open delen geleidelijker en biedt het meer schuilmogelijkheden voor reptielen, wat een vergroting van geschikt biotoop oplevert. Door de aanplant bijvoorbeeld lijsterbes en soortgelijke bes-dragende planten wordt het plangebied ook aantrekkelijker voor diverse vogelsoorten. De aanplant van zomer- of wintereik kan ook bijdragen aan geschikt habitat voor vliegend hert. Door gericht beheer wordt het plangebied meer in trek voor insecten en daarmee voor vogels (het behouden van rottend hout van gekapte bomen en kruidenrijke delen met aangepast maaibeheer). Door een combinatie van bovengenoemde maatregelen wordt het project ingepast op een manier die bijdraagt aan de ontwikkelingsdoelen en kernkwaliteiten van het gebied Kootwijk¹

3.2.4 Conclusie

Het plangebied ligt voor een zeer beperkt deel in het GNN, maar door de aanwijzing als groei- en krimp gebied hoeft hier niet aan getoetst te worden. Hierbij kunnen maatregelen genomen worden om de inpassing van het plan zo te realiseren dat het een winst oplevert voor de ontwikkelingsdoelen en kernkwaliteiten van het GNN/GO deelgebied Kootwijk.

¹ http://geopub.prvgld.nl/dataset/POVE_B_Kernkwal_deelgeb/109832.html

4 Soortenbescherming

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag of beschermde plant- en diersoorten door de beoogde activiteiten kunnen worden geschaad. Indien schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is.

4.1 Beschermingsregime en bepalingen

In de Wnb zijn bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wnb kent drie beschermingsregimes:

- Vogels: het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Ze zijn beschermd via de vogelrichtlijn
- Dieren en planten: het gaat hier om alle inheemse dieren en planten. Ze zijn beschermd via de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn
- Nationale soorten: het gaat hier om de soorten, die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime is bepaald welke verboden er gelden en onder welke voorwaarden ontheffing, vergunning of vrijstelling kan worden verleend door het bevoegd gezag. De bepalingen voorzien in een bescherming van verblijfplaatsen, evenals de bescherming tegen versturende invloeden. Gedeputeerde Staten van provincie Gelderland kan een ontheffing verlenen van de verboden als genoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10.

4.2 Vrijstellingen

In de Wnb is een aantal algemene soorten amfibieën en zoogdieren beschermd onder de categorie "Nationale soorten", zoals gewone pad, bruine kikker en konijn. Provincie Gelderland heeft bevoegdheid om bij verordening deze soorten "vrij te stellen" van de ontheffing / vergunningsplicht (provincie Gelderland, 2017). Dit betekent dat geen ontheffing nodig is voor werken gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. Vrijgestelde soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing.

4.3 Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) houdt in dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten:

1. Achterwege gelaten worden, of
2. Noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
3. Deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt

Het betreft alle in het wild levende dieren en planten. De zorgplicht dient onder meer als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifiek verbod geldt. De zorgplicht is daarnaast van toepassing op beschermde gebieden.

4.4 Literatuuronderzoek

De volgende soortgroepen (zie tabel 4.1) zijn, op grond van het literatuuronderzoek, in de omgeving van het plangebied waargenomen: grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels (met jaarrond beschermde nesten), amfibieën, reptielen, vlinder, libellen en kevers. Er zijn geen waarnemingen of verspreiding gegevens die duiden op de aanwezigheid van beschermde vaatplanten in of nabij het plangebied.

Vanwege het ontbreken aan open oppervlaktewater in of direct nabij het plangebied wordt het voorkomen van amfibieën, ringslang en gevlekte witsnuitlibel uitgesloten. Deze soort(groep)en worden niet verder behandeld in het rapport.

Tabel 4.1 Soorten in de omgeving van het plangebied

Soortgroep	Aanwezige soorten in omgeving
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter, damhert, das, edelhert, eekhoorn, steenmarter, wild zwijn
Vleermuizen	Baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, watervleermuis
Vogels	Diverse soorten
Vogels jaarrond beschermd	Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, wespindief
Reptielen	Adder, hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang, zandhagedis
Vissen	-
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	Bosparemoervlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoervlinder, grote weerschijnvlinder, kommavlinder, vliegend hert

4.5 Effecten

4.5.1 Grondgebonden zoogdieren

Bij het oriënterende veldbezoek zijn ook geen geschikte verblijfplaatsen aangetroffen. Het ontbreekt hiervoor aan geschikt habitat in het plangebied (geen holen, nesten, vergraafbare wallen, bebouwing). Mogelijk komen de soorten wel af en toe in of nabij het plangebied. Zo werden respectievelijk worden regelmatig dassen en edelherten waargenomen op de grotere velden ten westen van het plangebied. Het plangebied biedt zeer marginaal geschikt foerageergebied voor deze soorten, maar het omvormen naar recreatieve woningen heeft geen negatieve effecten. Er blijft voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving beschikbaar (de weilanden, bossen, heidevelden). Negatieve effecten op grondgebonden zoogdieren als gevolg van de beoogde ontwikkeling zijn er daarom niet.

4.5.2 Vleermuizen

Er zijn drie typen leefgebied van vleermuizen te onderscheiden: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Verblijfplaatsen bevinden zich, afhankelijk van de soort, in woningen of in bomen. Foerageergebieden zijn groen- of waterstructuren zoals struweel, bomenrijen en watergangen. Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige elementen zoals bomenrijen, randen van bebouwing en watergangen.

Bij het oriënterende veldbezoek zijn geen geschikte verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en foerageergebieden van deze soortgroep aangetroffen. In het plangebied ontbreekt het aan bebouwing. Daarnaast blijven lijnvormige landschapselementen behouden. Dit zijn de bomenrijen langs de lanen (op het terrein en Asselseweg).

Wel moet rekening gehouden worden met verlichting die wordt aangebracht. Deze dient zo laag mogelijk te zijn en niet uitstralend naar boven en de bossen in. Er kan gekozen worden voor speciale kleuren licht (amberkleurig) of speciale armaturen die het licht bundelen naar beneden toe. Met deze maatregel zijn negatieve effecten op vleermuizen uitgesloten.

4.5.3 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van deze soorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest. Bij het oriënterende veldbezoek zijn geen geschikte nesten en rustplaatsen van de soorten uit tabel 4.1 aangetroffen. Er zijn geen nesten aangetroffen en de kerkuilenkast in de schuur had geen sporen van gebruik. Ook in de directe omgeving van het plangebied (een straal van circa 75 meter rondom) zijn geen nesten aangetroffen die meerjarig beschermd zijn. Wel zijn er enkele huismussen bij de woningen ten westen van het plangebied waargenomen. Hierop heeft het voornemen geen effect. Negatieve effecten op deze soortgroep als gevolg van de beoogde ontwikkeling zijn er daarom niet.

Tijdens het broedseizoen beschermde vogels

De nesten van deze soorten zijn beschermd als ze als broedlocatie in gebruik zijn. Bij het oriënterende veldbezoek zijn geschikte nesten van broedvogels aangetroffen. Diverse bomen en bosschages zijn hiervoor geschikt. Het verstoren en doden van individuen en vernietigen van nesten is niet uitgesloten (Wnb, artikel 3.1, lid 1, 2 en 4).

Vogels kunnen gedurende het gehele jaar tot broeden komen. Het is daarom zaak om hier voorafgaand aan het werk rekening mee te houden. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode maart t/m juli (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen). Idealiter wordt er na het broedseizoen gestart. Door de activiteit ter plaatse is de kans op nieuwvesting van broedvogels in het broedseizoen klein. Een (periodieke) controle op nesten van broedvogels is voorafgaand aan de werkzaamheden noodzakelijk om overtreding van de wet te voorkomen. Indien een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald.

4.5.4 Reptielen

Bij het oriënterende veldbezoek zijn geen geschikte verblijfplaatsen van reptielen aangetroffen. Het plangebied biedt hiervoor geen geschikte vegetatiestructuur (direct open bos op weide). Daarnaast worden de paardenweides intensief gebruikt, waardoor er een grote mate van verstoring plaats vindt. De bossen en verderop heide met zandpaden kunnen geschikt zijn voor hazelworm en overige reptielen. Het plangebied zal echter met zekerheid geen (essentieel) leefgebied voor reptielen zijn. Een goede inrichting van het plangebied kan een habitatverbetering geven voor deze soorten. Negatieve effecten op deze soortgroepen als gevolg van de beoogde ontwikkeling zijn er daarom niet.

4.5.5 Vlinders en overige ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde soorten. Bij het oriënterende veldbezoek zijn geen geschikte verblijfplaatsen aangetroffen voor vlinders. Het ontbreekt hiervoor aan geschikte waardplanten/habitat. Een incidenteel zwervend exemplaar kan uiteraard niet worden uitgesloten, maar daarvoor heeft het plangebied geen (essentiële) functie. Voor vliegend hert zijn er geschikte eikenbomen, maar deze verdwijnen niet met het voornemen. Daarnaast ontbreekt het aan geschikte plaatsen voor de larven (rottend eikenhout). Negatieve effecten op deze soortgroepen als gevolg van de beoogde ontwikkeling zijn er daarom niet.

5 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Bbo Planontwikkeling heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet natuurbescherming voor de herontwikkeling van het huidige paardensportcentrum door uitbreiding met recreatie. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de bepalingen als opgenomen in de Wnb, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen worden verleend.

Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming (hierna te noemen Wnb) zijn van belang?
Toetsing aan Natura 2000-gebieden is van toepassing. Toetsing aan het Natuurnetwerk Nederland (of ook wel Gelders Natuurnetwerk) is van toepassing, maar omdat het project onderdeel uitmaakt van krimp- en groei hoeft hier niet op getoetst te worden. De bescherming van houtopstanden is niet van belang, omdat er slechts enkele niet-inheemse bomen op een erf worden gekapt. Daarnaast is de soortenbescherming van toepassing.

In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb?

Voor het GO gedeelte moeten maatregelen getroffen worden om het plan landschappelijk in te passen met een versterking voor de natuurkwaliteiten ter plaatse.

De ontwikkeling heeft mogelijk een effect op beschermde soorten, namelijk algemene broedvogels en vleermuizen.

Zijn maatregelen en/of is een ontheffing nodig?

Er zijn maatregelen nodig om het plan landschappelijk goed in te passen. Voorbeelden zijn structuurrijke overgangen van bos naar open delen en de aanplant van bes-dragende struiken.

Het is noodzakelijk buiten het broedseizoen te starten of een broedvogelcontrole uit te voeren. Gezien de grootte van het terrein is het advies net na het broedseizoen te starten. Door aanhoudende activiteit is de kans op nieuwvesting van broedvogels klein, wat de kans op vertragingen verkleint.

Ook moet rekening worden gehouden met het plaatsen van verlichting in verband met foeragerende vleermuizen. Hierbij dient speciale verlichting te worden gebruikt die niet uitstraalt naar boven en de omringende bossen. Dit kan door het gebruik van lage verlichtingspotjes, speciale armaturen en/of het gebruik van amberkleurige verlichting.

Door het uitvoeren van de hiervoor genoemde maatregelen kan een overtreding van een verbodsbepaling voor beschermde soorten met zekerheid worden voorkomen en is het in dat geval niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

Indien het bestemmingsplan is vastgesteld moeten de maatregelen worden uitgevoerd tegelijkertijd met de uitvoering van het plan zelf.

In tabel 5.1 is een samenvatting opgenomen van de toetsing aan de soortenbescherming.

Tabel 5.1 Conclusies toetsing soorten- en gebiedsbescherming

Soortenbescherming	Effect	Vervolgstappen
Flora, grondgebonden zoogdieren, vogels jaarrond beschermd, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en overige ongewervelden	Geen overtreding artikel 3.1 3.5 of 3.10	Niet van toepassing
Vleermuizen	Geen overtreding artikel 3.5 mits maatregelen met betrekking tot verlichting	Aangepaste verlichting bij realisatie plan
Vogels	Geen overtreding artikel 3.1 mits werkzaamheden buiten het broedseizoen starten en broedvogelcontrole	Aangepaste werkperiode en broedvogelcontrole
Natura 2000-doelen	Effect	Vervolgstappen
Vogelrichtlijnsoort	Geen effect	Niet van toepassing
Habitatrichtlijnsoort	Geen effect	Niet van toepassing
Habitatype	Geen effect	Niet van toepassing
Toetsingsaspect GNN/GO	Effect	Vervolgstappen
GNN	Niet van toepassing -> krimp- en groei beleid	Niet van toepassing
GO	Maatregelen nemen voor inpassing plan	Nemen van maatregelen voor landschappelijke inpassing plan met winst voor natuur

6 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.B., Kalkman, V.J., Ketelaar, R., van der Wiede, M.J.T., 2002. De Nederlandse libellen (odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Provincie Gelderland, 2017. Wijziging Omgevingsverordening Gelderland vanwege vaststelling Natuurparagraaf. PRB, publicatienummer 435

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2013. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2013. Rapport 2013-010. Stichting RAVON, Nijmegen.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaarden, Ministerie van Economische Zaken

Tauw, 2016. Stikstofdepositie Paardensportcentrum Asselseweg 35 te Kootwijk, met kenmerk N001-1240463ENX-sbb-V01-NL

van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.

Geraadpleegde internetwebsites:

www.floron.nl

www.libellennet.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vlindernet.nl

www.zoogdiervereniging.nl